Overdenking over Exodus 20: 8-11 serie Tien Geboden – 5/11

Gods Tien Woorden brengen muziek in ons leven - het vierde gebod: er zit muziek in zondagsrust én zondagswerk!



1e lied: Laat ons de rustdag wijden - Psalm 92 (OB)

1 **Laat ons de rustdag wijden / met psalmen tot Gods eer.**
't Is goed, o Opperheer, / dat w' ons in U verblijden.
't Zij d' ochtendstond, vol zoetheid, / ons stelt uw gunst in 't licht,
't zij ons de nacht bericht / van Uwe trouw en goedheid.

7 **'t Rechtvaardig volk zal bloeien, / gelijk op Libanon,**
bij 't koest' ren van de zon, / de palm en ceder groeien.
Zij, die in 't huis des HEREN, / in 't voorhof zijn geplant,
zien door des Hoogsten hand / hun wasdom steeds vermeêren.



Bijbel: **Exodus 20: 8-11** (NBV21) [4e gebod]

8 **Houd de sabbat in ere als een heilige dag**.
9 Zes dagen lang kunt u werken en al uw arbeid verrichten,
10 maar de zevende dag is de sabbat, die gewijd is aan de HEER, uw God; dan mag u niet werken. Dat geldt voor u, voor uw zonen en dochters, voor uw slaven en slavinnen, voor uw vee, en ook voor vreemdelingen die bij u in de stad wonen.
11 Want in zes dagen heeft de HEER de hemel en de aarde gemaakt,
en de zee met alles wat er leeft, en op de zevende dag rustte Hij.
Daarom heeft de HEER de sabbat gezegend en geheiligd.

Kolossenzen 2: 16-17 en 3: 13-17 (NBV21)

2 16 Laat u daarom door niemand iets voorschrijven op het gebied van eten en drinken of het vieren van feestdagen, nieuwemaan en **sabbat**.
17 Dit alles is slechts een schaduw van wat komt – **de werkelijkheid is van Christus**.

3 13 **Verdraag elkaar, vergeef elkaar** als iemand een ander iets te verwijten heeft; zoals de Heer u vergeven heeft, moet u elkaar vergeven.
14 Bovenal, **kleed u in de liefde**, als de band die u tot een volmaakte eenheid maakt.
15 **Laat Christus' vrede in uw hart heersen**, want daartoe bent u geroepen als de leden van één lichaam. Wees ook dankbaar.
16 **Laat Christus' woorden in al hun rijkdom in u wonen**; onderricht en vermaan elkaar in alle wijsheid, **zing voor God met heel uw hart psalmen, hymnen en liederen** die de Geest u vol genade ingeeft. 17 Doe alles wat u zegt of doet in de naam van de Heer Jezus, terwijl u God, de Vader, dankt door Hem.

Overdenking: *Er zit muziek in zondagsrust én zondagswerk!* *(4e gebod)*

Misschien herinnert u zich discussies over wat je wel of niet op zondag mocht doen: een lange broek aan of toch een rok? Met de auto of toch lopend of fietsend naar de kerk? Mocht je knutselen of breien, of zat je stil met een boekje in een hoekje?

Ik ben opgegroeid met dat je op zondag alleen kunt werken als het nodig is. Denk aan voorgangers in kerken, aan mensen in de zorg of bij politie, brandweer, e.d.
We gingen thuis 2x naar de kerk. Vaak kregen we bezoek. We hielden ook van lezen en spelletjes, wandelen of fietsen. En natuurlijk een middagdutje.
Een ijsje op zondag of bezoek aan een concert of restaurant was er niet bij.
M'n vader zei: 'Anderen gun ik ook de zegen van de zondagsrust.'

Eigenlijk ziet mijn zondagsrust er nog altijd zo uit, ook al is er veel veranderd.
Rond de eeuwwisseling veranderde een 'paars' kabinet van PvdA, VVD en D66 de wet. Gemeenten mogen nu zelf de openstelling bepalen, en ook of dat alleen geldt voor supermarkten of ook voor alle winkels. Dat betekent dat er in christelijke plaatsen vaak nog alles dicht is op zondag, maar in grote steden alles open.
Er is géén zondagsrust, géén gemeenschappelijke rustdag meer. Dat is best wel jammer. Want werken is goed, maar **rusten** ook. Daarom is het kostbaar als christenen de zondag in ere blijven houden als een bijzondere, heilige dag.
Als uitvloeisel van de **muziek die er in het vierde gebod** zit.

Wat is die muziek dan? Dit: **dat je** bij je alledaagse werkzaamheden **van ophouden mag weten**! Het woord ***sabbat*** betekent zoveel als *ophouden, pauzeren, rusten*. Er is een tijd van werken, maar ook van rusten, op adem komen naar lichaam en geest, van **rusten in God**.



Dat leerde God in dit gebod aan zijn volk Israël (**Exodus 20:8-11**).
Ze waren net bevrijd van de slavernij in Egypte. Daar moesten ze 7 dagen per week werken. Maar Gods bevrijding wil doorwerken, ook in het levensritme: één dag rust per week, want wie bij God hoort, mag 't goed hebben. Je hoeft geen slaaf meer van je werk te zijn, nee: ook slaven en vee moesten rusten (**v. 10**).

Daarom gaf God in het vierde gebod aan zijn volk **één vrije dag per week cadeau**.
Die sabbat begon op vrijdagavond na zonsondergang en eindigde zaterdagavond.
Zo'n rustdag was nieuw in die tijd, waar werken altijd maar doorging!
Daarom: **er zat muziek in de sabbatsrust**: je mag zeggen: 'Nu even niet!'
In het vertrouwen: God zorgt voor ons, ook als we een dag niet werken. Dat proef je in **Psalm 92**, als die oproept de HEER op de sabbat te loven om zijn liefde en trouw.
Want wat zegt dit vierde gebod? '*Houd de sabbat in ere als een heilige dag.*'
De oudere vertaling had het preciezer: '*Gedenk de sabbatdag* ***door die te heiligen.***'

Het vraagt een bewuste keus en actie, dat je die dag *in ere houdt* en *apart* inricht. Want dat betekent '***heiligen***': je **reserveert** die dag voor God en voor elkaar. Omdat God óók van rusten weet! Dat deed Hij op de zevende dag, na zijn scheppingswerk.

In Jezus' tijd waren er bij het 4e gebod allerlei bepalingen bijgekomen. Zo mocht je op sabbat niet verder wandelen dan een 'sabbatreis', zo'n 1½ kilometer. Maar Jezus wijst erop, dat God de sabbat had gemaakt voor de méns om te genieten en te rusten. En niet de mens voor de sabbat. (**Marcus 2:27**)
Toen Jezus met Pasen op zondag opstond, erkende de kerk in deze bijzondere gebeurtenis een nieuwe fase van Gods verbond met ons.
Nu is Christus zélf onze sabbat: Hij brengt échte **rust** door genade, liefde en verzoening te geven aan mensen, die niet ophouden met verkeerde dingen doen.

Dat goede nieuws viert de kerk nu op **zondag,** net als de eerste christenen *'op de eerste dag van de week.'* (**Handelingen 20:7**)
Ze kwamen samen om Gods Woord te lezen, brood te breken (Avondmaal), te bidden en voor de armen te zorgen (**Hand. 2:45-27**).



[Tussen haakjes: de Heidelbergse Catechismus noemt die vier elementen ook in haar uitleg van het 4e gebod, waarom we naar de kerk gaan; (**Zondag 38**]

Die verandering van dag ging niet zonder discussie. **Paulus** schrijft erover aan de kerk in **Kolosse**, die uit Joden én heidenen bestond: *'Laat u door niemand iets voorschrijven op het gebied van eten en drinken of het vieren van feestdagen, nieuwemaan en **sabbat. Want dat is een schaduw** van wat komt; **de werkelijkheid is Christus**.'* (**2:16-17**) Alleen in Christus is werkelijke rust en vrede te vinden.

Zes dagen per week werken? U doet 't al jaren niet meer. De rust van nu is een voorproefje van de eeuwige rust die aanbreekt bij Jezus' terugkomst. (**Hebreeën 4**)
Tegelijk zet dit gebod ons aan het werk. Ons zondagswerk is nu dat we vanuit de vrijheid en rust van God leren om **élke dag onze slechte werken te laten rusten!**
Hoor Paulus weer: *'Verdraag en vergeef elkaar, kleed je in de liefde. Laat Christus' vrede in je hart heersen. Laat Christus' woorden in je wonen, zing voor God en doe alles dankbaar in zijn naam'.* (**3:13-17**) **Dat hoor ik in de kerk!** Daarom heeft het vierde gebod ook alles met de kerk te maken.

Wees blij met uw **zondagsrust**. Als dag van ontmoeting van God met zijn kerk, wáár die ook bijeenkomt, tot in verzorgings-, verpleeg- en ziekenhuizen aan toe.
U krijgt ook **zondagwerk** mee! Zo mag je élke dag iets ervaren van Gods rust.
Dat leer ik van **Zondag 38** (v/a 103): *'Wat gebiedt God in het vierde gebod?'*

'Dat ik álle dagen van mijn leven mijn slechte werken nalaat, de Heer door zijn Geest in mij laat werken en zo de eeuwige sabbat in dit leven begin.'

Zeg nu zelf: wat zit er hemelse muziek, ook in dit gebod!
Amen

2e lied: Rust maar uit bij God, je Schepper – Eigen lied (melodie JdH 847, 'Rust mijn ziel uw God is Koning'; alternatieve melodie: LvdK 459, 'Door de nacht van strijd en zorgen'

1 **Rust maar uit bij God, je Schepper, / heel de wereld is van Hem.**
Kom op adem, laat je vullen / door de woorden van zijn stem.

2 **Wilt U, Heer, er zelf voor zorgen / dat uw Woord steeds klinken mag**
in de kerken en de scholen / en vooral op Christus' dag.

3 **Trouw blijf ik uw kerk bezoeken,/ om te horen uit uw Woord.**
Ik neem water, brood en wijn aan, / bid en help wie arm zijn voort.

4 **Elke dag wil ik zo leven, / dat ik slechte dingen laat.**
Laat uw Geest in mij steeds werken, / tot de grote rust ingaat.

5 **Rust maar uit bij God, je Redder; / alle dagen zijn van Hem.**
Kom op adem, leef en wacht maar / op het nieuw Jeruzalem.

Gebed:



Heer in de hemel,

Dank U voor de bevrijdende rust die U in ons leven hebt gebracht door Christus.
Dat horen we vooral op zondag, in de kerk.
Door Hem mogen wij elke dag ons oefenen in de rust die het geloof geeft. Ook zet die rust ons tot goede daden aan en stimuleert het ons om onze slechte daden na te laten.

Heilige Geest, wil in ons, in uw kerk werken, zodat jong en oud merken dat U in hen en ons werkzaam bent.
Geef uw Geest aan voorgangers als zij preken voorbereiden.
Zegen allen met een taak in de kerk. Maak ook ons trouw in het dienen van U.

Sterk ons wanneer zorgen en moeiten ons hart meer vervullen dan uw beloften.
Verbind onze wonden, vergeef onze zonden en geef ons uitzicht op en verlangen naar de eeuwige sabbatsrust, die aanbreekt bij Christus' terugkomst.
Maranatha, kom spoedig, Heer Jezus!
Amen